

Posudek vedoucí diplomové práce na diplomovou práci studenta Martina Rozsypala

na téma „Nepodmíněný trest odnětí svobody“

Zaměření diplomové práce, její základní koncepce a systematika

Předložená diplomová práce se zaměřuje na problematiku nepodmíněného trestu odnětí svobody. Jedná se sice o téma nikterak originální, avšak to mu neubírá na jeho aktuálnosti. Recentní společenský vývoj zaznamenal velký rozmach tzv. alternativních trestů, což s sebou nevyhnutelně nese mimo jiné i nutnost koncepčních změn v přístupu k „tradičnímu“ nepodmíněnému odnětí svobody, jež se takto dostává opět do popředí zájmu.

Autor se zvolenému tématu věnuje nejen z čistě právních, ale též z kriminologických hledisek. Po stručném úvodu následuje první kapitola s nezbytnými uvozujícími výklady k pojmu a účelu trestu. Ve druhé kapitole autor stručně zmiňuje historický vývoj nepodmíněného trestu odnětí svobody, zejména pak na našem území se zaměřením na období 18.-20. století. Třetí kapitola stručně objasňuje postavení trestu odnětí svobody v systému trestních sankcí. Ve čtvrté kapitole autor rozebírá okolnosti a předpoklady, za nichž se nepodmíněný trest odnětí svobody ukládá, včetně zvláštních případů jako např. ukládání tohoto trestu v mimořádně zvýšené sazbě nebo u mladistvých. Následuje pátá, nejrozsáhlejší kapitola, která na 50 stranách podrobně analyzuje problematiku výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody; autor se věnuje např. otázkám práv a povinností odsouzených, umístění odsouzených do jednotlivých věznic, přeřazování odsouzených mezi věznicemi, vzdělávání odsouzených, jejich propouštění apod. V šesté kapitole se autor zmiňuje o aktuálních problémech vězeňství, zejména pak o nedostatečném hmotném a personálním zabezpečení. Poslední, sedmá kapitola vlastního textu předkládané práce pak shrnuje výsledky autorova vlastního dotazníkového šetření provedeného mezi odsouzenými ve valdické věznici. Poznatky z jednotlivých kapitol pak autor sumarizuje ve stručném závěru. Práce obsahuje též obvyklý seznam použitých pramenů a abstrakt v českém a anglickém jazyce. Přílohu tvoří dotazník použitý v rámci dotazníkového šetření prezentovaného v sedmé kapitole.

Hodnocení struktury práce a úrovně zpracování

Vnitřní členění práce na jednotlivé kapitoly je přehledné a logické, v práci se lze snadno a intuitivně orientovat. Vzhledem k faktickému obsahu práce se může jako mírně zavádějící jevit její název, neboť převážná část práce je věnována otázkám výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody (tedy tématu mnohem užšímu než „nepodmíněný trest odnětí svobody“). V této souvislosti si pak nelze nevšimnout, že ostatní kapitoly jsou poněkud stručnější a povrchní, a je tedy otázkou, nakolik jsou v kontextu celé práce funkční.

Ojediněle se vyskytují drobné nepřesnosti jako např. na str. 24, kde autor nesprávně váže účinnost novely č. 390/2012 Sb. k 1. říjnu 2012 (ve skutečnosti nabyl tento zákon – navzdory svému explicitnímu ustanovení čl. 5 – účinnosti až 8. prosince 2012, neboť se „nestihlo“ jeho včasné vyhlášení ve Sbírce zákonů).

Kladně hodnotím snahu autora o provedení vlastního dotazníkového šetření ve Věznici Valdice, nicméně relevance výsledků tohoto šetření je dle mého názoru do jisté míry zpochybněna tím, že autor náležitě neobjasnil, na jakém konkrétním vzorku odsouzených byl výzkum proveden (dle údajů uvedených autorem obývá věznici přes 900 odsouzených, ale dotazníků bylo toliko 140), a tudíž nelze ověřit, nakolik byl tento vzorek odsouzených skutečně reprezentativní.

Drobnou výhradu pak mám k tomu, že při uvádění statistických údajů autor občas opomene zmínit jejich zdroj (např. na str. 34 dole), ale hlavně nedostatečně vymezí jejich časovou relevanci, což je problematické zejména u údajů podléhajících kontinuálním změnám (např. počty odsouzených – srov. např. str. 34, 42, 83 aj.). Autor v této souvislosti užívá zpravidla slovního spojení „v současnosti“, aniž by ale uvedl, ke kterému dni se uváděný údaj váže; to pak vede ke kuriózním situacím, kdy např. na str. 34 dole se dozvíme, že „[v] současnosti se ve výkonu trestu odnětí svobody nachází 13.844 odsouzených“ a „[k]apacita věznic [...] je [...] využita ze 73,83 %“, zatímco na str. 83 autor upozorňuje, že „současný počet 13.907 odsouzených znamená pro české věznice 74,96% vytíženost“.

Hodnocení formálních aspektů práce

Autor vycházel z adekvátní odborné literatury, v rámci vlastního textu vhodně pracuje s poznámkovým aparátem. Celkový dojem z práce pak mírně snižují občasné překlepy a pravopisné chyby (např. na str. 7 na pátém řádku chybí mezi slovy „svůj“ a „pohledu“ patrně slovo „úhel“; na str. 32 na posledním řádku ve slově „mladiství“ by mělo být na konci „ý“; na str. 83 na pátém řádku kapitoly 6 je překlep ve výrazu „[h]lavním problém představuje“). Některé formulace působí poněkud beletristicky až úsměvně (např. na str. 70 na čtvrtém a pátém řádku, kde autor o odsouzených, kteří ve věznici absolvují vzdělávání tvrdí, že „díky nabytému vzdělání se stávají pro budoucí zaměstnavatele velmi cenným artiklem nacházejícím se na trhu práce“, což je sporné jak ze stylistického, tak z obsahového hlediska...). Zaujalo mě rovněž zjištění na str. 76 na pátém řádku odspodu, že „[v]ěznicí jsou také organizovány některé akce mimo věznice, jako různé výlety do ZOO, akvárií, muzeí nebo procházky na vlakové nádraží či do parků“.

Závěr a náměty pro obhajobu

Navzdory výše uvedeným výtkám hodnotím práci celkově jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě, byť z vědeckého hlediska nemohu přehlédnout, že práce nepřináší do zpracovávaného tématu nic nového (to je ovšem – až na čestné výjimky – společné pro velkou část diplomových prací, navíc se jednalo o téma vyhlášené samotnou katedrou).

V rámci obhajoby by autor mohl objasnit, jakým způsobem vybral vzorek respondentů, kteří se podíleli na jeho dotazníkovém šetření, a rovněž by se mohl vyjádřit *de lege ferenda* k aktuálnímu vládnímu návrhu novely trestního zákoníku a zákonu o výkonu trestu odnětí svobody, pracovně nazvanému „redukce typů věznic“ (schválen na zasedání vlády dne 31. července 2013).

V závislosti na průběhu obhajoby tak po zohlednění všech výše uvedených skutečností předběžně navrhuji klasifikaci předložené práce známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 30. srpna 2013

doc. JUDr. Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D.
vedoucí diplomové práce